

פניני הרמק

יו"ל ע"י "קהילת הרמה" בירושלים עיה"ק תובכ"א
שע"י יוצאי ישיבה הרמה דלונדון יצ"ו

בנשיאות עט"ר מרן ראש הישיבה הגאון הגדול רבי אליקים שלעזינגער שליט"א

מפניני רבינו:

ונתן הקטורת על האש לפני ה' וגו'. (טז. יג.), ביומא דף נ"ג שלא יתקן ויכניס להוציא מלבן של צדוקים שאומרים יתן בחוץ ויכניס, וחז"ל החמירו בזה ביותר להוציא מליבן, והשביעו כה"ג על כך. וי"ל שהרעיון בזה בינינו לבין הצדוקים, כי הצדוקים מגיעים לעבודה בדרך חיצוני, משא"כ העבודה מדרך התורה רק בקודש מלפנים ולהתרחק מדרך חיצונים, ודבר זה צריך זירוז רב.

(מתוך ספר בית אב עה"ת ח"ב)

קול רבינו [מאמרי השקפה ומוסר]:

מאמר "זיכה רבים וזכה"

[מתוך ספר בית אב שיחות החדש - נאמר בשנת תשנ"ח לפ"ק]

לאדם שיש לו הרבה זכיות אבל הוא עצמו לא נתעלה והוא אדם פשוט, ועד כדי כך כדאיתא ברמב"ן פרשת קדושים תהיו (יט. ב.) שאפשר לאדם להיות מנוול ברשות התורה, הוא מקיים הכל ולא עובר שום דבר ובכל זה הוא מנוול, ועכ"פ אינו קדוש, והיא הערה נוראה, כי תכלית האדם שיהיה נפעל ממעשיו.

ומעין דאיתא ברמב"ם באבות (פ"ג מט"ו) כי יש אדם עושה פועל טוב גדול, והוא נותן בפעם אחת אלף זהובים, עדיין אינו 'נדבך', ואין מדתו מושפעת ממעשה פעם אחד, אבל הנותן אלף פרוטות לאלף בני אדם קונה מדת הנדיבות ונפשו נשפעת והוא זוכה למעלת הנפש להיות נדבך, וזהו תכלית המצוות והמעשים טובים שלא יעמדו אצלו הזכויות מבחוץ.

ראיתי בספר אחד מעשה מאדם גדול שאביו נתגלה לו בחלום ולא היה נראה בסבר פנים, ועל שאלתו ענה לו כי זה עתה יצא מדינו, ושאלו ולמה כ"כ עצוב הרי יש לו הרבה זכותים, ובפרט שגידל את בנו להיות אדם גדול? על זה ענה כי על דבר זכויות עדיין לא דנו כלל, אבל האמת שהמתים האחרים אומרים לו שהוא עושר גדול כיון שיש לו זכויות הרבה ע"כ ראיתי.

והוא מופלא היתכן שכבר דנוהו ועדיין לא דיברו כלל על הזכויות אלא על מה דנוהו, ועוד מה גדר "עושר" מחמת הזכויות.

והיוצא מזה כי דין האדם על עצמו, ועל זכויות, שני דברים הם, ודאי על זכויות זכוי רבים וגם מעשים טובים ומצוות יקבל שכר ויגיגנו עליו, אבל ראשית דינו על האדם עצמו ומדרגתו, יתכן

ועה"פ בזאת יבא אהרן (טו. ג.), יעויין ברמב"ן שהביא המדרש רבה (כא, ו) בזאת רמז שרבו הזכויות שיש לו לכה"ג בהכנסו, בזכות ישראל בזכות השבטים בזכות התורה בזכות המילה וכו', ובכל זה לא נכנס אלא אחר ז' ימי פרישה להיות לובש אימה ופחד כדאיתא ברש"י יומא (דף ד: ד"ה לאיים), ופשוט שכל הכהנים הגדולים היו להם זכויות אלו, גם של בית שני שלא היו ראויים, ובכל זאת, זה לא הועיל להם, כי בעצמותם לא היו ראויים, ובספורנו עה"פ כי ביום הזה יכפר (טו. ל.), כי צריך דייקא שיהיה יוה"כ ויהיה בתשובה ובודוי, ואכן זהו עיקרו של אדם.

יש כאן מקום להזכיר מעשה ממרן החזון איש זצ"ל, שאלתי אותו אם יודע שהוא גדול הדור, והשיבני כן, ושאלתי איך יתכן להתנהג בכזה פשטות הן בלבושו הן בהנהגתו [כי לא נהג שום גנוני כבוד, והיה מקבל כל איש גדול וקטן בידידות בכל שעה ושעה, ונסע באוטובוס עם כל הקהל] ועל זה השיבני בזה הלשון ממש: "ווייל איך ווייס אויב א אנדערע וואלט געהאט מיינע מעגליכקייטן און מיינע תנאים וואלט ער דאך עפעס געוועהן" ... ע"כ, זאת היתה ענותנותו וחסידותו, שאמנם ידע שבפועל הוא גדול הדור שמזכה הרבים ואחריות הדור על שכמו, אבל הוא לעצמו, כביכול, לא הגיע לשלמותו שהיה יכול להגיע, ער פיהלט עס קומט אים נישט כבוד, ער איז אפילו נישט "עפעס" ...

זהו דמות של אדם גדול בענותנותו וחסידותו, וכעין שאמרו משה ואהרן "ונחנו מה", כי כן היה שאיפת החיים להתעלות, ולשלמות האישית לפני הבורא ית"ש.

ובגמרא שבת (דף לא:): דמי שיש בו תורה ואין בו יר"ש כמי שמסרו לו מפתחות הפנימיות ולא החיצוניות, ובמה יכנס, פי' שאמנם יש לו זכות התורה והוא עושר בזכויות אבל עדיין עומד

מבחוץ, וזהו גדר עשיר שאמר אותו האב, כמו עושר שיש לו עשירות אבל אין לזה שייכות לעצם מדרגתו, וכך שם הציור השני בגמרא דאית לי תרעא ואין לו דרתא, שאמנם נכנס לתרעא אבל במקום להיות בפנים בעברו התרעא, עדיין הוא בחוץ.

והוא דרשת המדרש (לה, ז) ועשיתם אותם - ועשיתם "אתם", שהמצוות הזכויות שאדם עושה צריכים להיות בחינת עשית "אתם".

וראיתי ציור בזה כמו שראובן היודע היטב מה שיש לשמעון לעשות אבל שמעון אינו יודע, האדם יודע בתור ידיעה מה עליו לעשות אבל עדיין אין זה שייך לעצמותו, וע"ז צריך לימוד המוסר, כדי שעבודת היום והזכות של היום תהיינו שלו ולעצמותו, וע"ז עיקר דינו של אדם.

ובקריעת ים סוף נאמר "ראתה שפחה על הים" (עי' רש"י שמות טו. ב.) איך נשאר שפחה, ועדיין היו במ"ט שערי טומאה, והם ימי הספירה, שהיו צריכים לקנות המעלות והמדרגות עד מתן תורה ראויים לקבלת התורה. לצאת מהמ"ט שערי טומאה.

ואיתא בספר החינוך במצות ספירת העומר (מצוה שו) שענין המצוה הוא להראות כי התורה תכלית הכל של יציא"מ, ולהראות שכל ישעו וכל חפצו להגיע להיום ההוא של מתן תורה [וכן הוא לשון הרמב"ם במורה נבוכים (חלק ג פרק מג)], ופשוט שגעגועים כאלו הם פנימיות, והם ממדרגת האדם עצמו, ועל כן הימים האלה שהם ימי הכנה למתן תורה, הם הימים בהן העבודה שלא ישאר מבחוץ אלא שיקנה קנין התורה באמת - במצותך תרדוף נפשי פתח לבי בתורתך.

ונראה שהוא דאיתא בשיר הרשב"י (בפיוט 'ואמרתם כה לחי') "זיכה רבים - וזכה", והבן.

* * *

בין כותלי הרמה:

מהנעשה והנשמע במחיצתו של רבינו:

דברי חיזוק שנשא הו"כ עט"ר רבינו הגדול מרן ראש הישיבה שליט"א לפני בחורי חמד תלמידי הישיבות בעת סעודת רעווא דרעווין פ' שמיני תשפ"ג לפ"ק לרגל חזרתם לישיבה לזמן הלימוד החדש בע"ה

* * *

הנה אנו נמצאים במוצאי חג הפסח והבחורים החשובים באו לכאן להתחזק לזמן החדש ולשמוח על מה שיש לנו הזכות להיות מן היושבים בבית המדרש, והוא בבחינת 'שמחת תורה' אחר פסח.

ועלינו לזכור כמה יש לנו לשמוח ולהודות להקב"ה על שנתן לנו האפשרות להגות בתורתו הקדושה בשלוח בלי שום דאגות, והנה מי שלומד תורה יש לו שמחת הנפש האמיתי, והתורה מביא להאדם שמחה ותענוג ושלוח מה שאין שום דבר אחר יכול להביא, והאנשים מן הרחוב שמציגים את עצמן שמח ורגוע, באמת אין זה שמחה אמיתית והם אינם רגועים ואין להם סיפוק בחיים, אלא רק מי שעמל בתורה - כל אחד כפי יכולתו - רק לו יש השמחה האמיתית.

וידוע שאצל קברו של מרן הגר"ח מוואלאזין זצ"ל שורה שמחה גבוהה לכל מי שעומד שם [נפעם אחת הייתי שם עם כמה אנשים והציון נמצא על הר קטן ורק אני עליתי לשם ופתאום התחלתי להרגיש שמחה כזה שלא הרגשתי מעולם וממש התחלתי לרקוד. וגם כעין זה כשהייתי אצל קברו של הגאון בעל פני אריה זצ"ל בנו של א"ז בעל פני יהושע זי"ע, פתאום הרגשתי תשוקת התורה שאין כמוהו, מיד לקחתי טעקסי ונסעתי להאטעל והתחלתי ללמוד עם כזה גישמאק (ובפעם הבא שהלכתי לשם כבר הבאתי לשם גמרא)]. וזה הכל, דהתורה מביא לאדם שמחה אמיתית כנ"ל.

וידוע כשהרשעים ימ"ש באו לקעלם והוציאו כל העיר למרכז העיר להורגם רח"ל ביקש הסבא מקעלם שיתן לו לומר כמה מילים ונתנו לו רשות, ואמר להבחורים שהם עומדים עכשיו ליהרג על קדושת השם והסביר להם גודל מעלת מסירות נפש וכו' ואחר כך הם התחילו לרקוד בשמחה עצומה והרשעים ימ"ש סברו שהם השתגעו לגמרי וכך נהרגו על קדוה"ש, והפשט בזה הוא שכל מי שעמל בתורה יש לו שמחה אמיתית ואין נוגע לו כלל מה שקורה מסביב, וזה לאו דוקא בעת צרה רח"ל, אלא גם אנו עכשיו שב"ה אינו חסר לנו כלום עלינו לשמוח בתכלית השמחה בשמחת התורה.

והנה כהיום כל העולם נתהפך לגמרי, ואין שום מדינה שיש להם שליטה לכולם יש דאגות, "די וועלט איז אויס וועלט, אבער אונזער וועלט די עולם התורה איז דא", הקב"ה נטל מהם הכל, אבל הספרים שאפע שלנו הוא קיים, ולעולם יהא קיים, אם כן לנו לא חסר כלום, אז כמה אנו צריכין להיות שמח ולהודות על זה.

אבל צריכים לדעת שכל זה רק אם הוא 'כולו' שקוע בתורה, ואי אפשר לשלב 'די גאס' עם לימוד התורה, פעם אחת היה לי תלמיד שהפסיק ללמוד כל היום ויצא לעבוד ברחוב אבל המשיך לבא להשמועסן בכל שבוע ואחר זמן הפסיק לבא ושאלתי לו על זה ואמר לי שכל פעם שהוא בא להשמועס זה מושך לו לתורה ואינו נותן לו לחזור אחר כך לרחוב ממילא אי אפשר לו לעשות שניהם - "עס גייט נישט צוזאמען"... [והוא נעבאך בחר בהצד של הרחוב].

והנוגע לנו, שעלינו להיות שקוע אך ורק בלימוד התורה "אונז האבן נישט וואס צו זוכן אין גאס ווייל אונז האבן דארט גארנישט פארלוירען, עס איז גארנישט דא דארט". ויה"ר שיהא לכולם הצלחה גדולה ועלייה בתורה ויר"ש, ונזכה בקרוב להגאולה השלימה בב"א.

בואכם לשלום

ברוכים הבאים לכל בני קהלתינו הקדושה לרגל חזרתם לאה"ק אחרי החג המרומם העלל"ט, ויה"ר שיזכו להמשיך את ברכות החג והשפעותיה, ולהתעלות בתורה ויראה ומידות טובות בס"ד